

Nr 50.

Av herr **Bergh m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till understöd åt förskoleseminarier.*

I årets statsverksproposition har under femte huvudtiteln i punkt 29 upptagits ett anslag å 308 000 kronor till understöd åt förskoleseminarier. Goda skäl torde få anses tala för att detta anslag i stället uppföres under åttonde huvudtiteln och att skolöverstyrelsen i stället för socialstyrelsen göres till tillsynsmyndighet.

Redan under det utredningsarbete som föregick 1945 års proposition om understöd åt förskoleseminarierna hade föreslagits, att så skulle bli fallet. Såväl befolkningskommissionen som 1941 års befolkningsutredning framställde förslag därom. Av de i nyssnämnda proposition redovisade remissutlåtandena gingo alla utom socialstyrelsens i samma riktning. I departementschefsytttrandet i den nämnda propositionen blev frågan om tillsynsmyndighet obetydligt berörd. I slutet av år 1950 har förskoleseminariernas lärarsällskap i framställning till Kungl. Maj:t begärt, att dessa utbildningsanstalter skulle sortera under skolöverstyrelsen. Frågan därom diskuteras emellertid icke i årets statsverksproposition.

Förskoleseminarierna ha till uppgift att utbilda lärarinnor i lekskolor och daghem. Lekskolorna och framför allt daghemmen ligga i gränsfältet mellan skolväsen och socialvård. I fråga om lekskolorna dominera skol-synpunkterna. Dessa anstalter mottaga vanligen barn i åldern 4—6 år, och varje barn beredes där tillsyn, fostran och viss undervisning inemot tre timmar dagligen. Det alternativa namnet förskolor säger en del om uppgiften. Såsom bl. a. skolkommissionen framhållit, utvecklas lekskolorna undan för undan att bli en del av vårt skolväsen, såsom fallet allaredan är i åtskilliga andra länder. Även beträffande daghemmen gäller, att den barnpsykologiska och pedagogiska orienteringen hos lärarinnorna måste tillmätas en mycket betydande vikt. Flertalet av de i förskoleseminarierna utbildade få sin verksamhet förlagd till lekskolor.

Av det redan anförda torde framstå som självklart, att sådana ämnen som psykologi och pedagogik måste inta en central plats på förskoleseminariernas schema. Åt dessa ämnen anslås ungefär en tredjedel av lärotiden. Den övervägande delen av återstoden upptages av sådana typiska skolämnen som språkbehandling, näringsfysiologi, slöjd, sömnad, musik och sång, teckning, modellering och gymnastik. Anknytningen till den framtida arbetsuppgiften sker dessutom genom auskultation i lekskolor och daghem. Förskoleseminarierna äro alltså pedagogiska utbildningsanstalter, för vilkas tillsyn och ledning pedagogisk och skoladministrativ sakkunskap

och erfarenhet äro av nöden. Att de böra sortera under en central skolmyndighet torde sålunda få anses vara självklart. Denna uppfattning delas såsom ovan nämnts av dem som ha till daglig uppgift att syssla med dessa ting.

I detta sammanhang bör kanske erinras om att skolöverstyrelsen är tillsynsmyndighet även för läroanstalter som falla inom sinnesslövärdens, vanföreundervisningens, blindundervisningens och dövstumundervisningens områden och att det veterligen icke satts i fråga, att detsamma ej skulle vara fallet med de utbildningsanstalter, som avse att utbilda lärare för ifrågavarande barn.

Förskoleseminarierna äro endast 7 till antalet i vårt land, och såväl på grund därav som på grund av deras förhållandevis enkla organisation torde någon utökning av överstyrelsens arbetskraft knappast bli nödvändig på grund av en överflyttning.

Även om framställning i ärendet, såsom ovan framhållits, gjorts hos Kungl. Maj:t, torde det böra ankomma på riksdagen att i samband med anslagsbeviljandet ta ställning till frågan om på vilken huvudtitel ifrågavarande anslag enligt dess mening bör uppföras.

Under hänvisning till vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att det i punkt 29 under femte huvudtiteln upptagna anslaget å 308 000 kronor till understöd åt förskoleseminarier måtte överföras till åttonde huvudtiteln under rubriken Folkundervisningen, Anstalter för lärarutbildning m. m.

Stockholm i januari 1951.

Ragn. Bergh.

Emil Näsström.

Sven Em. Ohlson.

S. G. W. Wahlund.